

Kindercentra Midden Nederland

Kind & Co

Pedagogisch werkplan

PG Leeuwesteyn

Januari 2024

Inleiding

Dit is het Pedagogisch werkplan voor Peutergroep Leeuwesteyn van het label Kind & Co. Dit Pedagogisch werkplan vormt samen met het Algemeen Pedagogisch Beleidsplan van Kind & Co Ludens één geheel en is bestemd als leidraad voor ons als medewerkers van Peutergroep Leeuwesteyn. In dit Pedagogisch werkplan is te lezen hoe wij onze pedagogische visie vertalen naar de dagelijkse praktijk.

Het label Kind & Co werkt volgens een kwaliteitszorgsysteem, dat gebaseerd is op de PDCA cyclus. Dit houdt in dat wij kwaliteit zien als een continu proces. We werken aan de hand van afspraken, die vastgesteld zijn in werkwijzen en procedures. Ons beleid en werkwijzen zijn opgenomen in het kwaliteitshandboek en ondersteunen de pedagogisch medewerkers bij het dagelijks handelen. Jaarlijks wordt middels interne audit, onderzocht of onze werkwijzen en afspraken in de praktijk doeltreffend zijn. Daarbij zijn we tevens alert op mogelijke verbeteringen.

Onze locaties worden jaarlijks geïnspecteerd door de GGD. De uitkomsten van een inspectie worden besproken met de pedagogisch medewerkers en de oudercommissie van de locatie. Het inspectierapport is te vinden op onze eigen websitepagina.

Het Pedagogisch werkplan, het Veiligheids- en Gezondheidsbeleid, wijzigingen hierin en de invulling van het Vierogenprincipe op de locatie, worden jaarlijks besproken met de oudercommissie. Het Pedagogisch werkplan wordt minimaal 1 x per 2 jaar bijgesteld en ter advisering voorgelegd aan de oudercommissie.

Mocht je nog informatie missen, dan kun je hier natuurlijk altijd naar vragen bij de pedagogisch medewerker, senior of clustermanager. Ook is op onze website www.kmnkindenco.nl veel algemene en aanvullende informatie terug te vinden.

Peutergroep Leeuwesteyn is onderdeel van Kinderdagverblijf Leeuwesteyn.

Veel leesplezier gewenst!

Team Peutergroep Leeuwesteyn

Datum 2 januari 2024

Inhoudsopgave

Onze pedagogische visie in de dagelijkse praktijk	3
Uk & Puk	4
Voorschoolse Educatie (VE).....	4
Op de peutergroep	8
Onze ochtend- en middagindeling	8
Eten en drinken.....	8
Vieren van verjaardagen, feestdagen, rituelen.....	8
Zelfstandigheid bevorderen	8
Afspraken, regels en omgangsvormen	9
Activiteiten, vrij spelen en de kring	9
Oudercontact	11
Kennismaken en wennen	11
Dagelijkse overdrachten.....	11
Observeren, volgen en oudergesprekken	11
Ouderavonden	12
Overdracht aan basisschool en buitenschoolse opvang	12
Onze accommodatie	13
Stamgroep	13
Beroepskracht-kindratio (BKR)	14
Het Vierogenprincipe	14
Onze peutergroep in de wijk; onze externe samenwerkingspartners	14
Openingstijden	14
Onze medewerkers.....	16
Deskundigheidsbevordering	16
Andere volwassenen	16
De oudercommissie	17
Tot slot.....	17
Foto's	18

Onze pedagogische visie in de dagelijkse praktijk

Binnen Kind en Co Ludens werken wij vanuit de vier pedagogische basisdoelen zoals deze zijn vastgelegd in wet- en regelgeving. In een veilige en gezonde omgeving bieden wij kinderen:

- Sociaal emotionele veiligheid
- Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties
- Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competenties
- Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen.

Binnen het label Kind en Co werken wij aan deze vier pedagogische basisdoelen aan de hand van de beschreven gedragingen in het Pedagogisch Educatief Huis. De pedagogische basisdoelen zijn vertaald naar de volgende vier verdiepingen in het huis:

- Ik voel me veilig
- Ik ontwikkel me
- Ik heb respect voor anderen
- Ik draag bij aan een positieve samenleving

Bij de verschillende verdiepingen zijn de ramen van het huis gevuld met de Pedagogisch Educatieve gedragingen die daarbij passen. Dit zijn de gewenste concreet waarneembare handelingen van onze pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse opvang, ontwikkeling en verzorging van de kinderen van hun groep. Zij spreken de kinderen aan vanuit een positieve houding en houden hierbij rekening met de ontwikkelingsfase van het kind.

Meer over onze pedagogische visie is te lezen in het Algemeen Pedagogisch Beleidsplan en in het interactieve Pedagogisch Educatief Huis.

Onze Peutergroep binnen het Kindcentrum Leeuwesteyn

Kindcentrum Leeuwesteyn heeft als ambitie om onderwijs en opvang te bieden aan kinderen van 0 tot 13 jaar vanuit één pedagogische visie. We bieden een positieve plek waar kinderen samen spelen én leren. Kinderen ontdekken wie ze zijn, sluiten vriendschappen en ontwikkelen hun talenten. We doen dit in ons kinderdagverblijf, de peutergroep, de basisschool én buitenschoolse opvang. We zoeken als onderwijs en opvang actief met elkaar de samenwerking op om kinderen zo goed mogelijk te begeleiden in hun ontwikkeling.

De basisgedachte van ons kindcentrum is een doorlopende ontwikkelingslijn tussen kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en onderwijs. Wij zijn ervan overtuigd dat de ontwikkelkansen van het kind het grootst zijn als er sprake is van een goede samenwerking tussen deze partijen. Het kind wordt omringd door vertrouwde gezichten die één taal spreken en elkaar aanvullen in hun pedagogische benadering.

Kinderen laten stralen in hun ontwikkeling, dát is dan ook onze missie binnen Kindcentrum Leeuwesteyn! Stralen betekent voor ons: een plek waar je mag zijn, verwondering en verbinding is, waar talenten tot uiting komen, waar je leert doorzetten en trots bent op je eigen groeistappen en waar je grenzen leert verleggen. Een plek waar kinderen worden uitgedaagd hun eigen dromen na te jagen, zoveel mogelijk op eigen benen leren staan én elkaar ondersteunen waar nodig.

Binnen ons Kindcentrum ontwikkelen kinderen zich cognitief, creatief, motorisch en sociaal-emotioneel. Daarbij kijken wij vooral naar de mogelijkheden van het kind. Dit betekent dat wij op een positieve en uitnodigende manier met kinderen omgaan.

Uk & Puk

Op Peutergroep Leeuwesteyn maken wij gebruik van het totaalprogramma Uk & Puk. Het hoofddoel van Uk & Puk is het stimuleren van de specifieke ontwikkelingsbehoeften, het vergroten van de spraak- en taalvaardigheid van het kind.

Dit wordt gedaan aan de hand van thema's die dicht bij de leefwereld van het kind staan. Bij het werken met deze methode wordt aangesloten bij de individuele ontwikkeling van de kinderen. Ook kinderen die extra stimulans of extra uitdaging nodig hebben krijgen deze van de pedagogisch medewerkers aangeboden.

Naast de spraak- en taalontwikkeling komen ook de sociaal emotionele-, de motorische- en zintuiglijke ontwikkeling en het voorbereidend rekenen expliciet aan bod.

We proberen binnen de Puk thema's zoveel mogelijk aan te sluiten bij de thema's die door het hele kindcentrum (ook binnen onderwijs) gedaan worden.

Aan de hand van het thema bieden wij de kinderen wisselende activiteiten aan de taalverrijking stimuleren. Deze activiteiten bieden tevens veel mogelijkheden om spelenderwijs met de sociale communicatie en het denken en redeneren van kinderen bezig te zijn.

In de groep is er een speciale plek ingericht met boekjes en themamaterialen voor kinderen en ouders om in te zien en samen kennis te maken met het thema. Ook tijdens de activiteiten op de dag wordt er gebruik gemaakt van deze materialen.

Alle kinderen op de Peutergroep krijgen het totaalprogramma Uk & Puk aangeboden. Dit programma voldoet aan de eisen van de VE.

Voorschoolse Educatie (VE)

Voor kinderen met een VE indicatie worden aanvullende eisen gesteld. Deze zijn deels wettelijk en deels door de gemeente bepaald.

Visie

De peutergroepen van Kind & Co hebben een belangrijke rol bij het volgen, signaleren en verminderen van achterstanden bij het jonge kind met een VE indicatie, in het bijzonder op de gebieden taal, rekenen, de sensomotorische- en sociaal-emotionele ontwikkeling.

VE in de praktijk

Als kinderen bij ons op de VE peutergroep komen nemen wij de tijd voor het kennismakingsgesprek met ouders en kind. Ouders worden tevens geïnformeerd over de observatie momenten, onze manier van ontwikkelingsgericht werken.

Bij kinderen met een VE-indicatie doen wij gedurende hun tijd op de peutergroep meerdere keren een observatie en worden ouders uitgenodigd voor een voortgangsgesprek.

Dit observeren gebeurt door dagelijkse waarnemingen, gerichte observaties en periodieke registraties in het Digikeuzebord, het kind volgsysteem wat wij gaan hanteren vanuit het kindcentrum om zodoende een doorgaande lijn te creëren.

Op basis van de observatie worden de ontwikkelingsdoelen voor ieder kind bepaald met betrekking tot de sociaal emotionele ontwikkeling, taalontwikkeling, sensomotorische ontwikkeling en de ontwikkeling van rekenen en ruimte.

Peuters met een VE indicatie komen vanaf 2,5 jaar 3 ochtenden van 8.15 tot 13.35 uur op de peutergroep. Hierdoor krijgen de kinderen 16 uur VE aangeboden. De peutergroep is 40 weken per jaar geopend en tijdens schoolvakanties gesloten.

Onze dagindeling verloopt volgens een bepaald ritme en met behulp van de opgehangen dagritme kaarten wordt dit ritme en de volgorde van de geplande activiteiten zichtbaar voor de kinderen. Bij de overgang van activiteiten wordt aan de kinderen gevraagd wat de volgende activiteit zal zijn en wordt er een begeleidend liedje gezongen.

Activiteitenspin

De activiteitenspin wordt gebruikt bij de voorbereiding van het thema en deelt het op in de volgende onderdelen: introductie (van het thema), knutselen, voorlezen, liedjes, spel, expressie, kijk/doe tafel, rijmpjes en bewegen. Hiermee plannen wij per thema welke activiteiten er per onderdeel worden aangeboden en wordt inzichtelijk op welk ontwikkelingsgebied ze aansluiten. Zo zorgen we ervoor dat door middel van diverse activiteiten en spel alle ontwikkelingsgebieden aan bod komen én dat deze aansluiten bij de ontwikkelingsbehoeften van zowel het individuele kind als de groep.

Hierbij werken we met de Kleine- en Grote groep.

Grote groep - Kleine groep

De kinderen met een VE indicatie worden nauwgezet gevolgd in hun ontwikkeling. Na de kennismaking met het thema en de bijbehorende activiteiten, volgt een herhaling of een verdieping. Afhankelijk van het soort activiteit en de behoeften van de kinderen wordt er gewerkt in de grote of kleine groep, of aangesloten tijdens hun spel. Als blijkt dat bepaalde kinderen ten aanzien van specifieke ontwikkelingsgebieden behoefte hebben aan extra stimulering om dat gebied te versterken, passen wij ons activiteiten aanbod hierop aan.

Ouders

Bij peutergroep Leeuwesteyn vinden wij het belangrijk dat ouders betrokken worden bij de ontwikkelingsstimulering.

Als een kind op de peutergroep start, vindt het kennismakingsgesprek plaats tussen ouders en mentor. Hierin wordt de werkwijze op de groep toegelicht en worden ouders geïnformeerd over de oudergesprekken. Met de ouders spreekt de mentor minimaal tweemaal per jaar over de ontwikkeling van hun kind. In dit gesprek komt aan de orde wat de ouders zelf ervaren met betrekking tot de ontwikkeling, welke stimulans het kind nodig heeft en wat ouders ter aanvulling thuis kunnen doen. Indien nodig vinden de gesprekken vaker plaats. Vervolgens is er een warme overdracht naar de basisschool met de mentor en de nieuwe juf/meester.

Bij de start van elk thema krijgen alle ouders via het Ouderportaal een nieuwsflits waarin het thema wordt geïntroduceerd. Ook ontvangen zij de teksten van de liedjes en de titels van boekjes die aansluiten op het thema en de 10 thema woorden die in deze periode extra aandacht krijgen.

Aan de ouders van de VE kinderen worden de nieuwsbrieven persoonlijk overhandigd en wordt door de pedagogisch medewerker de inhoud en het doel nader toegelicht. Tussentijds zijn er gesprekjes met de ouders om uitleg te geven over het thema aan de hand van de dagritme kaarten.

Ook worden ouders een paar maal per jaar uitgenodigd om (samen met hun kind) deel te nemen aan activiteiten, bijvoorbeeld: een themabijeenkomst, het zomerfeest, de Sinterklaas- of Kerstviering. Hoe, wanneer en bij welke activiteiten ouders worden betrokken, wordt bijgehouden in het ouderactiviteitenplan. De inhoud en voortgang van dit activiteitenplan wordt door de senior tijdens het teamoverleg met de medewerkers besproken, geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Samenwerking met de basisschool

De peutergroep werkt nauw samen met basisschool Leeuwesteyn

De kinderen met een VE indicatie worden bij voorkeur door de mentor van het kind 'warm' overgedragen aan de basisschool. Met een warme overdracht bedoelen we dat de pedagogisch medewerker een gesprek heeft met de leerkracht aan de hand van de overdrachtsformulieren vanuit het kind volgsysteem Digikeuzebord. De bevindingen vanuit deze overdracht worden besproken met ouders en de leerkracht van school. Voor deze warme overdracht wordt altijd toestemming aan ouders gevraagd. Dit gesprek vindt plaats voordat het kind naar de basisschool gaat.

Met de kinderen die van de Peutergroep doorstromen naar school en de BSO, lopen we al regelmatig even de school/BSO binnen in de periode voordat ze 4 jaar worden. Ook doen we soms samen met die kinderen en de kleuters een activiteit, waardoor de drempel voor kinderen die doorstromen van de Peutergroep school en/of BSO laag is. De omgeving is immers al best vertrouwd. Binnen het Kindcentrum hanteren wij hiervoor de Kwaliteitskaart waarin het stappenplan van de instroomleerlingen is beschreven.

Inhoudelijke aansluiting voor- en vroegschoolse educatie

Op onze peutergroep komen kinderen die in een enkel geval naar één van de andere basisscholen in Utrecht gaan, maar die in principe doorstromen naar het onderwijs binnen het kindcentrum.

Zo kunnen wij een groot deel van onze thema's bij die van school laten aansluiten, zoals bijvoorbeeld: het vieren van de voor kleine kinderen belangrijke Nationale Feestdagen, zoals Pasen, Sinterklaas en Kerst. Ook wordt elk jaar zowel op onze groep als op de scholen aandacht besteed aan de Kinderboekenweek, de nationale voorleesweek en bijvoorbeeld de seizoenen.

Met de andere scholen wordt door ons inhoudelijke samenwerking gezocht indien dit van toepassing is.

VE Coaching

Zowel de IKK coach als de VE coach bezoekt de VE- groepen van Kind en Co Ludens. Deze pedagogische en educatieve coaching gebeurt op basis van specifieke deskundigheid.

De VE-coach legt de focus meer op de volgende interactievaardigheden: ontwikkelingsstimulering van het kind, praten en uitleggen en structureren en leiding geven. De VE- coaching richt zich op de volgende onderdelen:

- Uitvoering VE-programma
- Speel-leeromgeving
- Groepsmanagement
- Handelingsgericht/Ontwikkelingsgericht werken met gebruik van een kindvolgsysteem
- Samenwerken met ouders
- Doorgaande lijn met PO

De IKK- en VE-coaching kan elkaar op onderdelen overlappen. De IKK- en de VE coach stemmen onderling af, in samenspraak met de leidinggevende van de locatie, wie wat oppakt.

De coaches kunnen inhoudelijke workshops geven voor medewerkers van meerdere VE-groepen die t.b.v. coaching uren worden ingezet (denk aan workshops zoals spelbegeleiding, begrijpend luisteren, logo 3000, taal, spel en denken, dialoog).

De IKK coach legt de focus op het pedagogisch klimaat in de groep (denk aan het bieden van emotionele veiligheid, sensitieve responsiviteit, respect voor autonomie, begeleiden van onderlinge interacties) en overdracht van waarden en normen. De IKK-coaching richt zich op:

- Het realiseren van een pedagogisch klimaat waarin op warme en respectvolle wijze aan de behoeftes van alle individuele kinderen zo veel en zo goed mogelijk tegemoet wordt gekomen (sensitieve responsiviteit)
- Het realiseren van een pedagogisch klimaat waarin aandacht is voor ieders eigen wijze, waarin kinderen en hun ouders zich kunnen herkennen
- Het realiseren van een pedagogisch klimaat waarin ruimte is voor de stem en inspraak van kinderen en hun ouders
- Het ondersteunen van kinderen bij het oplossen van hun onderlinge conflicten

Pedagogische & Educatieve Kwaliteitskaart (PEKK)

De basis voor de IKK én de VE-coaching vormt de ingevulde Pedagogische & Educatieve Kwaliteitskaart (PEKK). In deze kwaliteitskaart worden vragen betreffende de pedagogische en educatieve kwaliteit op de groep door de coaches en de PM ingevuld en dit vormt de basis voor het pedagogisch educatieve coachingsgesprek met het team.

De Pedagogische & Educatieve Kwaliteitskaart is gebaseerd op:

- De 4 opvoedingsdoelen uit de Wet Kinderopvang
- De 6 kindgerichte interactievaardigheden
- Aangevuld met specifieke VE-eisen
- Focusvragen ontwikkeld door Spelenderwijs Utrecht
- UKK, CLASS, UTC
- Evaluatie-instrumenten die bij Kind & Co en bij Ludens en Samen in gebruik zijn.

De VE coach, de IKK coach en de PM vullen de kwaliteitskaart jaarlijks in. Samen met de ingevulde HGW/OGW-documenten vormt dit de basis voor de pedagogisch educatieve coaching. Na een jaar vindt er evaluatie plaats en wordt de kwaliteitskaart opnieuw afgenomen.

We zien de Pedagogische & Educatieve Kwaliteitskaart als een levend document, waar nieuwe (wetenschappelijke) inzichten in verwerkt kunnen worden.

Omdat Peutergroep Leeuwesteyn een nieuwe groep op een nieuwe locatie is, is op het moment van schrijven nog geen zicht op het aantal doelgroep peuters. Zodra dit duidelijk is, zal volgens de normen coaching ingezet voor een xx aantal uur beleid en begeleiding voor het volgend jaar.

Dat laatste wordt gedaan door onze collega's op het hoofdkantoor. Daarnaast zal de IKK-coach in samenspraak met de VE coach en de leidinggevende, onze locatie gemiddeld 2 keer per jaar bezoeken.

Op de peutergroep

We hebben op de locaties een globaal dagritme, met steeds dezelfde 'vaste' momenten en activiteiten. Samen eten, drinken en spelen zorgt ervoor dat kinderen zich emotioneel veilig voelen. Deze activiteiten doen we elke dag in een vaste volgorde maar de tijden kunnen wel verschillen. Als de kinderen nog lekker aan het spelen zijn dan lunchen we gewoon wat. Ons voedingsaanbod sluit zoveel mogelijk aan op de richtlijnen vanuit het Voedingscentrum.

Onze ochtend- en middagindeling

08.15-08.30	Spelinloop, kinderen worden gebracht, vrij spel
09.00	Start in de grote kring. De pedagogisch medewerkers en kinderen nemen plaats in de kring. De kinderen worden begroet, zingen een liedje, nemen het dagritme van de dag door en middels de kieskoffer maken de kinderen een keuze in welke hoek ze gaan spelen en/of welke activiteit ze gaan doen. De pedagogisch medewerkers sluiten nu bij de verschillende spelsituaties aan.
09.45	Opruimen, handen wassen en toiletbezoek
10.00	Fruit eten en drinken
10.15-10.30	Buiten spelen, dansen of muziek
11.00	2 ^e kring en daarna handen wassen en toiletbezoek
11.30	Brood eten
12.15	Kinderen verdeeld in twee groepen en volgt er een gerichte creatieve activiteit. Daarna start een vrij spelmoment waarbij de pedagogisch medewerkers aansluiten bij de verschillende spelsituaties.
13.00-13.30	Jassen aan en buiten spelen
13.15-13.35	Ouders komen kinderen halen

Eten en drinken

Tijdens het dagdeel is er altijd gelegenheid voor peuters om even wat te eten en te drinken. Het kan een moment zijn van rust in de groep. We stimuleren peuters om in ieder geval één hapje fruit te nemen en één slokje te drinken. Daarbij dwingen we peuters niet om alles op te eten of op te drinken.

Tijdens de ochtend eten de kinderen fruit/groente en drinken een beker water of (lauwe) thee. Dit krijgen de kinderen vanuit de peutergroep aangeboden. Tijdens de lunch krijgen de kinderen een boterham aangeboden met beleg passend binnen ons gezonde voedingsbeleid. Ook krijgen de kinderen naast hun boterham ook een beker water/ melk of (lauwe) thee aangeboden. Voor meer informatie over het eten op locatie verwijzen wij naar het voedingsbeleid.

Vieren van verjaardagen, feestdagen, rituelen

Er zijn veel gelegenheden in een jaar om bij stil te staan: een verjaardag, het afscheid van de groep, Sinterklaas en diverse feestdagen, zoals Kerst, Suikerfeest, Pasen, etc. Als een kind jarig is, mag het trakteren met een gezonde traktatie. Wij maken een muts. Voor het eten en drinken zingen we voor de jarige en dan mag deze uitdelen. Traktaties die zich daar niet voor lenen, gaan mee terug naar huis. Op het peutercentrum besteden we ook aandacht aan het vieren van de verschillende feesten door het jaar heen. Denk hierbij aan Sinterklaas, Suikerfeest, Pasen, Kerst, enz.

Zelfstandigheid bevorderen

Peuters vinden het heerlijk om 'zelf' te mogen doen. Ze groeien van het krijgen van verantwoordelijkheden zoals zelf hun jas aantrekken, bekertjes uitdelen, zelf brood smeren of opruimen waarmee ze gespeeld hebben. Door kinderen te leren zorg te dragen voor elkaar, voor zichzelf en voor de ruimte en materialen om hen heen, stimuleren wij de eigen verantwoordelijkheid, die medebepalend is voor de identiteit van kinderen. Een positief zelfbeeld en daarmee zelfstandigheid en het dragen van eigen verantwoordelijkheid zijn nodig om optimaal te kunnen functioneren in onze maatschappij. Bij het bevorderen van zelfstandigheid begeleiden de pedagogische medewerkers de kinderen door hen ruimte en grenzen te geven. Op deze manier stimuleren we de kinderen naar volgende ontwikkelingsfasen in hun leven.

Afspraken, regels en omgangsvormen

In elke groep zijn afspraken nodig om met elkaar samen te leven. Daarom hebben wij afspraken, regels en omgangsvormen opgesteld, zodat de kinderen op een positieve en respectvolle manier met elkaar om (leren) gaan.

- Wij hebben respect voor elkaar
- Op de groep wordt Nederlands gesproken
- Als de groep begint, opent pedagogisch medewerker de deur
- Ouders sluiten de deur en het hek als ze vertrekken.
- Kinderen worden gestimuleerd zelf hun jas en tas op te hangen
- Tas en jas zijn voorzien van naam
- De pedagogisch medewerkers houden een aanwezigheidslijst bij, bij afwezigheid wordt dit telefonisch gemeld bij de pedagogisch medewerkers
- Kinderen worden niet meegegeven aan anderen als dit niet vooraf overlegd is, degene die ophaalt moet ouder zijn dan 12 jaar. Ook dient hier schriftelijk toestemming voor gegeven te zijn door ouder(s)
- Peuters gebruiken geen speen op de groep, een troostknuffel is een uitzondering
- Lolly's en kauwgom zijn niet toegestaan
- Bij zonnig weer worden de kinderen thuis al een keer ingesmeerd
- Wij gaan voorzichtig met geleende materialen om, schade wordt bij de pedagogisch medewerkers gemeld
- Wijzigingen van thuissituatie, adres of telefoonnummer wordt bij de pedagogisch medewerkers doorgegeven
- Kinderen worden op tijd opgehaald, tussen 13.15- 13.35 uur. Als er iets tussen komt nemen ouders contact op met de pedagogisch medewerkers.

Meer over voeding, slapen, verschonen, zindelijkheid, persoonlijke hygiëne en zelfstandigheid bevorderen is terug te lezen in het Algemeen Pedagogisch beleidsplan.

Activiteiten, vrij spelen en de kring

Jonge kinderen leren de omgeving om zich heen te begrijpen en ermee om te gaan door te spelen. Zo ontdekken en ervaren kinderen hoe de wereld in elkaar zit. Het peutercentrum biedt peuters een uitdagende omgeving, waarin voor de kinderen steeds weer iets nieuws te ontdekken en te ervaren is. Het spelmateriaal in de verschillende hoeken wordt regelmatig aangepast, waardoor kinderen opnieuw gestimuleerd worden om te ontdekken en zich te ontwikkelen. We werken handelingsgericht. Dit houdt in dat we aansluiten op de behoeften van kinderen en daar ons handelen doelbewust op aanpassen. Er is een afwisseling tussen gestructureerd spel en activiteiten en vrij spel en zelf gekozen activiteiten. Pedagogisch medewerkers richten zich met een passend aanbod op het kind als individu en op de hele groep kinderen. Medewerkers helpen kinderen om steeds een stapje verder te groeien in hun ontwikkeling. Ze gaan hierbij uit van de behoefte van kinderen en het tempo van de ontwikkeling van de kinderen. Wij maken themaplannen met activiteiten waardoor kinderen worden gestimuleerd in:

- ontdekken en onderzoeken
- fantasie- en rollenspel
- tellen en meten
- bewegen en dansen
- zingen en muziek
- creativiteit

Kinderen hebben binnen deze activiteiten een eigen verantwoordelijkheid, dit doen we door ze te laten meehelpen met het pakken van materialen en het hanteren van vaste routines. De kasten zijn zo ingericht dat kinderen zelf materialen kunnen pakken. Elke ochtend is er voor alle kinderen minstens één keer gestructureerd en begeleid samenspel met een doel of samen werken aan een uitdagende taak. Dit vindt plaats in kleine groepjes, dit noemen we de kleine kring.

Het hart van de kinderdagopvang is de grote hal in het midden waar alle groepen op uitkomen, naast de Peutergroep ook de groepen van het kinderdagverblijf. Deze centrale speelhal zal gebruikt worden om spelactiviteiten te ontwikkelen die in de stamgroep niet mogelijk zijn, maar kan ook een ontmoetingsplaats zijn van andere kinderen. Ook is het een ruimte waar leeftijd gerichte activiteiten gedaan kunnen worden in aparte groepjes kinderen, waar ruimte is voor bewegen (peutergym), muziek en dans. Om gebruik te maken van deze ruimte zijn er onderlinge afspraken gemaakt over wie, wanneer de ruimte gebruikt of nodig heeft.

Oudercontact

Wij vinden het belangrijk om een goede band met ouders op te bouwen en investeren hier ook in. Een goede samenwerking met ouders draagt bij aan het welbevinden van de kinderen.

Kennismaken en wennen

Als een kind voor het eerst bij ons komt, nemen wij de tijd voor een kennismakingsgesprek met de ouders, zodat wij zoveel mogelijk informatie van hen krijgen. Tijdens de kennismaking wordt aan ouders verteld hoe wij op de peutergroep omgaan met de kinderen en hoe wij informatie uitwisselen, waardoor een goede onderlinge afstemming ten behoeve van het kind mogelijk is. Vaak hebben de ouders dan al een rondleiding gehad door het gebouw, zodat zij zich al een voorstelling hebben kunnen maken van de peutergroep en hoe er gewerkt wordt. Tijdens het kennismakingsgesprek mag het kind alvast even in de groep spelen.

Het kennismakingsgesprek met ouders wordt zoveel mogelijk door de mentor gevoerd.

Indien gewenst worden er nadere afspraken omtrent het wennen gemaakt, maar meestal is dit niet nodig. Als er behoefte is om het kind te laten wennen, vindt dit plaats als de plaatsingsovereenkomst is ingegaan. Tijdens het kennismakingsgesprek worden er dan wenafspraken met de ouder gemaakt. Deze kunnen per kind verschillend zijn.

Om het wennen iets gemakkelijker te laten verlopen, neemt het kind soms iets van huis mee, zoals een knuffel, doekje.

De pedagogisch medewerkers verkrijgen tijdens het kennismakingsgesprek die informatie van ouders die nodig is om aan te kunnen sluiten bij de behoeften van het kind. Specifieke informatie, afspraken over eetgewoonten en andere bijzonderheden in de omgang met het kind, worden vastgelegd en gedeeld met collega's. Op deze manier kunnen we zo goed mogelijk rekening houden met de eigenheid van ieder kind.

Als ouders hun kind komen brengen, vragen wij hen om bij het weggaan duidelijk afscheid te nemen. Het kind weet dan waar het aan toe is. Soms is het kind verdrietig, waar wij dan direct op inspelen door het te troosten. Vaak is het verdriet ook snel over, als het kind gewoon even verdrietig mag zijn. De pedagogisch medewerker neemt samen met het kind afscheid door de ouder bij de deur van de groep uit te zwaaien.

Dagelijkse overdrachten

Wij vinden een goede overdracht essentieel en nemen hiervoor de tijd. Zo vragen wij de ouders, bij binnenkomst, hoe het met hun kind is en vertellen wij bij het ophalen over hun kind en de belevenissen van de dag. De praktische zaken en de kleine dingen die ons opgevallen zijn of die de ouders aandragen, worden bij binnenkomst of na afloop van de ochtend, met ouders besproken. Als de medewerkers problemen in de ontwikkeling van een kind zien, bespreken ze dit met de ouders in overleg wordt eventuele hulp ingeschakeld hierover zal altijd een gesprek plaats vinden.

Ouders worden via het Ouderportaal 'live' betrokken bij de belevenissen van het kind op de peutergroep. Het Ouderportaal is een online afgesloten omgeving, waar o.a. nieuwsbrieven, facturen en jaaropgaven terug te vinden zijn. Er is meer te vinden; Pedagogisch medewerkers houden via het portaal de registraties rondom eten, drinken en overige activiteiten bij. Daarnaast worden er regelmatig foto's geplaatst. Van deze foto's kunt u op ieder gewenst moment een fotoboekje uitprinten als herinnering voor later. In het Ouderportaal vindt u alles op één plek, dat is wel zo overzichtelijk!

Observeren, volgen en oudergesprekken

We vinden het belangrijk dat de kinderen zich prettig voelen bij ons. Alleen dan kunnen kinderen zich optimaal ontwikkelen. Om dit te bereiken observeren we dagelijks en leggen we deze observaties volgens afspraak vast. Zo kunnen we de opvang zo veel mogelijk laten aansluiten op de behoeften van de kinderen en signaleren we eventuele zorg en aandachtspunten op tijd. Alle kinderen worden regelmatig met de directe collega besproken. Wij maken gebruik van het kind volgsysteem

Digibordkeuze. De observaties vullen wij tussentijds aan en ronden deze jaarlijks af rond de verjaardag van uw kind. Zo kan het welzijn en de ontwikkeling van het individuele kind en de kinderen in de groep goed worden gevolgd en gestimuleerd. De observatieverslagen ontvangen ouders via het Ouderportaal en worden door ons bewaard in het Kinddossier.

Aan de hand van de observaties vinden de 10-minutengesprekken plaats. De mentor biedt ouders minimaal 2x per jaar een 10-minutengesprek aan, waarin het welbevinden en de ontwikkeling van het kind met ouders wordt besproken. Deze gesprekken worden bij voorkeur door de mentor gevoerd.

Indien er naar aanleiding van het jaarlijkse 10-minutengesprek bijzonderheden zijn of afspraken met ouders worden gemaakt, wordt dit genoteerd en toegevoegd aan het Kinddossier en op de Kindkaart. Als wij ons zorgen maken, als we vragen hebben over het welbevinden of de ontwikkeling van een kind of als pedagogisch medewerkers behoeften hebben aan extra handvatten gaan we in gesprek met ouders en werken vervolgens conform ons beleid Signaleren in de kinderopvang.

Mentorschap

Tijdens het Kennismakingsgesprek wordt benoemd wie de Mentor van het kind is en dit is voor ouders terug te vinden in het Ouderportaal.

Ouderavonden

De intentie is om jaarlijks een ouderavond te organiseren.

Op zo'n avond komen onderwerpen aan de orde die betrekking hebben op de peutergroep, het kind of kinderen in het algemeen. Thema's die aan bod kunnen komen zijn bijvoorbeeld kinder-EHBO, omgaan met (probleem)-gedrag, lezen en voorlezen, de motorische ontwikkeling en het belang van bewegen. Ouders krijgen voor deze avonden een uitnodiging. Behalve dat deze avonden leerzaam en interessant zijn, vinden wij ook het persoonlijke contact van de pedagogisch medewerkers met de ouder en de ouders onderling van belang.

Deze avonden worden georganiseerd met alle ouders, manager, pedagogisch coach, intern regisseur en pedagogisch medewerkers. Soms ook kindcentrum breed.

Overdracht aan basisschool en buitenschoolse opvang

Op de peutergroep wordt de ontwikkellijn van het kind structureel gevolgd en gestimuleerd. Om de doorgaande ontwikkellijn van het kind te waarborgen, vindt bij de overgang naar de basisschool en de buitenschoolse opvang, met toestemming van ouders, een overdracht plaats. Hiervoor wordt aan de hand van de laatste observatie(s) een overdrachtsformulier ingevuld. Vervolgens worden ouders op de locatie uitgenodigd voor een laatste gesprek over de ontwikkeling van het kind en de wijze van overdracht. In de regel vindt de overdracht plaats door de ouders mee te nemen in de voortgang bijgehouden in het kind volgsysteem Digikeuzebord. De intentie is om binnen het kindcentrum een 'warme' overdracht te doen middels persoonlijk gesprek. De overdracht wordt bij voorkeur verzorgd door de mentor van het kind.

Meer over hoe wij contact onderhouden met ouders en vormgeven aan mentorschap, signaleren in de opvang en doorverwijzen is terug te lezen in het Algemeen Pedagogisch Beleidsplan.

Onze accommodatie

Door de inrichting van de groepsruimtes bieden wij de kinderen de kans om te ontdekken, om alleen of samen te spelen, om kennis te maken met verschillende materialen, spelvormen, voorwerpen, verschillende soorten speelgoed en spelletjes.

De peutergroep is gesitueerd in het gebouw van Kindcentrum Leeuwesteyn, die bereikbaar is via de ingang en centrale hal van het kinderdagverblijf.

De groepsruimte is ingedeeld in hoeken. De hoeken zijn afgebakend en het is herkenbaar welk spel of welke activiteiten daar kan plaats vinden De huishoek, de bouwhoek, creatieve hoek en de leeshoek. In elke hoek is ruimte om een aantal kinderen tegelijk te laten spelen.

De inrichting van de hoeken wisselt. We passen de materialen en de inrichting van de hoeken aan het thema waarover we werken en spelen en maken daarbij gebruik van en thema tafel.

De verschoningsruimte staat in verbinding met de groepsruimte en wordt afgesloten met een deur van glas.

Wij zorgen ervoor dat alles goed beveiligd is, beschermstrips voor de scharnieren van de deur, beveiliging in de kasten. Maar ook een beveiliging van de toegangsdeur van onze locatie.

Wij zorgen voor veilige groepsruimtes, maar sluiten sommige risico's bewust niet uit. Wij vinden het namelijk belangrijk om jonge kinderen kennis te laten maken met voor hen spannende en uitdagende situaties, zoals klimmen. Dit stimuleert hun gevoel van zelfredzaamheid en zelfvertrouwen en is goed voor hun ontwikkeling. Om zicht te houden op kleine risico's en tijdig te anticiperen op eventuele onveilige situaties, registreren en evalueren wij de (kleine) ongevallen. Daarnaast voeren wij periodiek een risico-inventarisatie uit, zodat wij alert blijven op een veilige en gezonde omgeving. Hoe we dit doen staat beschreven in ons Veiligheids- & Gezondheidsbeleid.

Ook houden wij minimaal 1x per jaar een ontruimingsoefening, met als doel dat wij precies weten wat te doen wanneer er een calamiteit plaatsvindt.

Buiten doen kinderen andere ervaringen op en het buitenspelen maakt een belangrijk onderdeel uit van onze dagindeling. De kinderen kunnen rennen, de wind horen ruisen, door plassen stampen, met water spelen, in de zandbak spelen, fietsen, stappen, rennen, klimmen/klauteren, er is voor elk wat wils. Onze buitenruimte is ingericht om naar hartenlust in te kunnen spelen. De buitenruimte is zoveel mogelijk met natuurlijke materialen ingericht en kinderen kunnen er van alles ontdekken in het groen, met water en zand. Dat betekent ook dat uw kind beter niet zijn/haar mooiste kleren kan dragen naar de peutergroep, want van buiten spelen word je soms een beetje vies. Wij vragen daarom de ouders ook standaard reservekleding mee te geven in de rugzak van uw kind.

Bij de ingang is er een dubbel hekwerk geplaatst met speciale draaiklinken die alleen te openen zijn door volwassenen.

Net als binnen, brengt het buitenspel van kinderen risico's met zich mee. Ze kunnen struikelen, tegen elkaar opbotsen, vallen en zichzelf verwonden. Het hoort er allemaal bij, maar toch is het goed om risico's te beperken. Daarom zijn er preventieve maatregelen genomen en geldt voor het buitenspelen een aantal algemene afspraken. Daarnaast kan een locatie aanvullende afspraken hebben die op de eigen buitenruimte zijn afgestemd.

Omdat er genoeg speelmateriaal aanwezig is, adviseren wij om geen speelgoed en dergelijke mee te geven. Spullen kunnen stukgaan of kwijtraken. Kind & Co Ludens is niet aansprakelijk voor het zoekraken of kapot gaan van eigendommen van kinderen of ouders op de locatie.

Stamgroep

Peutergroep Leeuwesteyn heeft een stamgroep met maximaal 16 kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar begeleid door 2 vaste pedagogisch medewerkers.

Afwezigheid vaste pedagogisch medewerker

Wanneer er voor een korte tijd¹ geen vaste pedagogisch medewerker voor een kind aanwezig is doen we er alles aan om een andere vaste pedagogisch medewerker van de betreffende groep vaker in te zetten. Wanneer dit niet mogelijk is, zal er een beroep gedaan worden op een voor de kinderen bekende pedagogisch medewerker. Dit kan bijvoorbeeld een (bekende) invalkracht, de senior pedagogisch medewerker, of een pedagogisch medewerker van een andere groep van de locatie zijn. We waarborgen de emotionele veiligheid voor de kinderen en de stabiliteit van de opvang door in ieder geval een pedagogisch medewerker in te zetten die de kinderen kent en bekend is voor de kinderen. We zorgen voor een herkenbaar dagritme voor de kinderen en voor een goede overdracht aan de pedagogisch medewerker. De vaste pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat de kind bijzonderheden vastgelegd staan in het groepsportaal en deze gecommuniceerd wordt aan de invalkracht. Zo is de invalkracht op de hoogte van bijzonderheden van kinderen. Daarnaast informeren we ouders over de wijzigingen in het personele rooster via het ouderportaal. Wanneer wij bovenstaande niet waar kunnen maken, dan sluiten we de groep.

Beroepskracht-kindratio (BKR)

Wij werken op de Peutergroep met vaste diensten van onze pedagogisch medewerkers. Op peutergroep Leeuwesteyn werken dagelijks 2 medewerkers tijdens opvanguren van 08.15 uur tot 13.35 uur.

Het Vierogenprincipe

Kind & Co geeft vorm aan het Vierogenprincipe door:

- Een open en professioneel werkklimaat
- Het aan de randen van de dag samenvoegen van stamgroepen (zie: *Stamgroepen en Beroepskracht-kindratio en de drie-uursregeling*)
- Inrichting van de ruimten en bouwkundige voorzieningen (zie: *Onze accommodatie en groepsruimten*)

Indien nodig worden er aanvullende locatie specifieke afspraken met de oudercommissie gemaakt. Deze afspraken zijn vastgelegd in ons Beleidsplan Veiligheids- en Gezondheid en worden jaarlijks met de oudercommissie geëvalueerd.

Onze peutergroep in de wijk; onze externe samenwerkingspartners

Kindcentrum Leeuwesteyn is een kindcentrum waar professionals vanuit verschillende disciplines samenwerken in het belang van de kinderen. Samen met onderwijs en opvang streven wij naar inhoudelijke samenwerking en gaan we telkens op zoek naar mogelijkheden om door samenwerking de kwaliteit van onderwijs en opvang te verbeteren.

De omgeving is nog in aanbouw. Daarom zullen wij onze 'sociale kaart' continu aanvullen. De samenwerking met de sportverenigingen de buurt, de bibliotheek Leidsche Rijn, jeugdgezondheidszorg, consultatiebureau en het buurtteam vinden wij belangrijk.

Binnen Kindcentrum Leeuwesteyn is het onderwijs onderdeel van de stichting PCOU/Willibrord. De peutergroep is onderdeel van Kind & Co Ludens. Kindcentrum Leeuwesteyn neemt deel aan het IKC netwerk van de gemeente Utrecht.

Openingstijden

Wij zijn gedurende de schoolweken vijf dagen per week geopend:

Maandag t/m vrijdag van 08.15-13.35 uur

Tijdens de algemeen erkende feestdagen zijn wij gesloten; zo ook eens in de vijf jaar op bevrijdingsdag. De vakanties komen overheen met de schoolvakanties van het basisonderwijs, conform de richtlijnen van de betreffende gemeente.

Wij vragen de ouders hun kind tussen 08.15 en 08.30 uur te brengen. Aangezien het 'dagprogramma' om 08.30 uur start, is het fijn als iedereen dan aanwezig is. Dit omdat wij het belangrijk vinden het ontwikkelingsgerichte aanbod goed vorm te geven voor alle kinderen.

Vanaf 13.15 uur is er gelegenheid om de kinderen te komen halen.

Mocht het voorkomen dat kinderen eerder worden gehaald kunnen ouders dit doorgeven aan de groep door een berichtje in het ouderportaal te plaatsen, telefonisch contact op te nemen, of het in de ochtend aan te geven bij de medewerkers op de groep

---

¹ Een vaste pedagogisch medewerker die maximaal vier aaneengesloten weken afwezig is vanwege ziekte, vakantie of verlof.

Als het kind door iemand anders dan door de ouder(s) wordt opgehaald, dan dienen ouders vooraf dat aan ons door te geven (voor- en achternaam zodat wij eventueel de ID- kaart kunnen controleren), anders geven wij het kind niet mee!

Onze medewerkers

Wij hechten groot belang aan professioneel, deskundig opgeleid personeel. Onze pedagogisch medewerkers en invalkrachten zijn opgeleid volgens de kwaliteitseisen die in de CAO worden gesteld. Veel pedagogisch medewerkers hebben daarnaast nog aanvullende scholing gevolgd. Al onze pedagogisch medewerkers, stagiaires en vrijwilligers en andere structureel aanwezigen zijn in het bezit van een geldige Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Indien een stagiaire of beroepskracht-in-opleiding conform CAO formatief wordt ingezet, worden ouders hiervan op de hoogte gesteld. Zo weet de ouder dat hij/zij ook met vragen of voor een overdracht bij hen terecht kan.

Deskundigheidsbevordering

Om goede zorg te waarborgen, worden de pedagogisch medewerkers regelmatig bijgeschoold. Deze bijscholing wordt verzorgd door zowel interne als externe deskundigen.

Verder zijn wij elkaars coach en zijn er regelmatig teambijeenkomsten over bepaalde thema's in het vakgebied. Ook wordt er 1x per jaar met iedere (pedagogisch) medewerker een functioneringsgesprek gehouden, een structureel evaluatiemoment om onze kwaliteit en de daarvoor gewenste deskundigheid van medewerkers te monitoren en vergroten.

Ons aanbod ten aanzien van deskundigheidsbevordering varieert en is afhankelijk van de behoeften. De afspraken daarover zijn vastgelegd in ons scholingsbeleid.

Jaarlijks wordt een scholingsplan gemaakt. In dit plan zijn in ieder geval opgenomen:

- scholing bedrijfshulpverlening en kinder-EHBO
- pedagogisch verdieping
- cursussen gericht op speciale doelgroepen, zoals kinderen met een VE-indicatie
- Interne deskundigheidsavonden/intervisieavonden met onderwijs collega's binnen Kindcentrum

Daarnaast krijgen alle pedagogisch medewerkers jaarlijks een vorm van pedagogisch IKK coaching, de invulling hiervan staat beschreven in het algemeen pedagogisch beleid.

Andere volwassenen

Binnen Kind & Co Ludens hebben wij o.a. pedagogisch coaches en intern regisseurs die bij hun werkzaamheden aanwezig kunnen zijn op de peutergroep om de vaste pedagogisch medewerkers op de groep te kunnen ondersteunen in hun werkzaamheden. De pedagogisch coach ondersteunt de pedagogisch medewerkers in de uitvoering van het programma op de groep. De intern regisseur en ondersteunt de pedagogisch medewerkers in de aanpak van de kinderen op de groep, die extra ondersteuning nodig hebben.

Ook kan er een Facilitair medewerker in het pand aanwezig wanneer er iets gerepareerd of geplaatst moet worden op de locatie.

Incidenteel kan er ook een externe aanbieder op locatie een activiteit aanbieden. Deze activiteiten zijn altijd onder begeleiding van de vaste beroepskracht.

Indien nodig (volgens wetgeving) zijn deze hiervoor genoemde andere volwassenen in het bezit van een geldig VOG en staan ze geregistreerd in het personenregister Kinderopvang.

In het Kindcentrum zijn gedurende de dag ook leerkrachten, de schooldirecteur en de conciërge aanwezig. Zij verblijven in principe in het onderwijsdeel van het Kindcentrum.

Lees meer over onze Medewerkers in het Algemeen Pedagogisch Beleidsplan.

De oudercommissie

Wij horen graag de mening en visie van ouders. Dat is voor ons een vanzelfsprekende zaak. Alle ouders mogen altijd hun mening geven, maar wij hebben ook een oudercommissie. Deze heeft minimaal drie keer per jaar overleg met de clustermanager.

De oudercommissie heeft een adviserende functie ten aanzien van onderwerpen als voedingsaangelegenheden, het pedagogisch werkplan en veiligheid en gezondheid. De taken en verantwoordelijkheden van de oudercommissie staan beschreven in het Reglement OC Kindercentrum Kind & Co Ludens, dat je kunt vinden op onze website.

Naast de oudercommissie van de locatie is er nog een overkoepelende centrale oudercommissie (COC). Deze vertegenwoordigt alle oudercommissies binnen Kind & Co Ludens, die de COC hebben gemandateerd. Deze centrale oudercommissie adviseert over beleidsmatige onderwerpen (gevraagd en ongevraagd) en over voor ouders belangrijke onderwerpen (coc@kmnkindenco.nl).

Voor de Peutergroep Leeuwesteyn is er nog geen OC geformeerd zijn, uiteraard staat de vraag uit naar ouders.

Tot slot

Wij hopen dat je dit Pedagogisch werkplan met plezier hebt gelezen en dat duidelijk is hoe wij binnen onze peutergroep Leeuwesteyn werken.

Mocht je toch nog vragen hebben, dan zullen onze pedagogisch medewerkers, de senior of de clustermanager hier graag antwoord op geven. Ook tips en adviezen horen wij graag.

Dit Pedagogisch Werkplan zal regelmatig worden besproken binnen de teams en minimaal eens in de twee jaar worden bijgesteld.

Met vriendelijke groeten,

Team peutergroep Leeuwesteyn

Foto's

Peuters zijn graag in de weer met potten en pannen.

Er is er één jaar!

Kleertjes uit, pyjamaatjes aan. De hoogste tijd om naar bed toe te gaan.

Opvoeden is imiteren.

Opvoeden is soms troosten.

Opvoeden is het begeleiden van samen spelen, samen delen.

Handen wassen hoort er gewoon bij.

Moment van persoonlijke aandacht.

Puk praat tegen ons en hij begrijpt ons.

Wat doet verf en hoe voelt het?

Spelen is rekening leren houden met elkaar.

Dan is er tijd voor een liedje.

Lekker spelen in de modder. Gezond voor kinderen!